

називаються актуаріями. Це офіційно вповноважені особи, яка мають відповідну фахову підготовку згідно з вимогами, встановленими "Кваліфікаційними вимогами до осіб, які можуть займатися актуарними розрахунками", затвердженими розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України № 3519 від 8 лютого 2005 р.[3], що підтверджується відповідним свідоцтвом.

На сьогоднішній день актуарні розрахунки мають розгалужену систему класифікації, залежно від галузі дослідження, часу складання розрахунків, масштабності досліджуваної інформації, на їх організацію впливають різні чинники: форми проведення страхування, вид страхування, система інформаційного забезпечення тощо. Проте їх використання в обліку в умовах сучасної ринкової економіки залишається незмінним. Так як даний вид розрахунків дозволяє частково спрогнозувати питому вагу витрат у діяльності суб'єкта господарювання і коригувати їх ліміт у відповідних звітних періодах (у частині податкового обліку), необхідно їм приділяти більше уваги і використовувати на практиці.

Література:

1. Розпорядження 8 лютого 2005 року Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України №3519 від 8 лютого 2005 року [із змінами від 20 червня 2006 року N 5921](#), „Про затвердження Кваліфікаційних вимог до осіб, які можуть займатися актуарними розрахунками”– Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE10545.html
2. Вовчак О.Д. / Страхова справа: підручник .-К.: Знання, 2011.-391 с.
3. Конспект лекцій Шелехов / Страхування. - Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/782/23/>
4. Плиса В.Й. / Страхування: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2006. – 391 с.

УДК 657

Королович О.О.,
викладач, Мукачівський державний університет

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК: ЙОГО МОДЕЛЬ ТА ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ

Одним з найголовніших кроків у впровадженні ефективної системи збору, обробки та надання якісної інформації для прийняття управлінських рішень, що вимагає комплексного підходу до оцінки як самого підприємства так і до середовища, в якому воно функціонує є створення моделі управлінського обліку.

В макро розумінні модель – це речова, знакова або уявна система, що відтворює, імітує, відображає принципи внутрішньої організації або

функціонування, певні властивості, ознаки або характеристики об'єкта дослідження. Згідно цього твердження, саме чинники, що прямо впливають на процес моделювання слугують передумовами створення моделі. При досить суттєвих об'ємах наукових досліджень у сфері управлінського обліку, процес створення моделі управлінського обліку займає досить мізерну частку, хоча саме цей напрямок вважається одним з найсуттєвіших.

Процес вивчення та оцінки чинників побудови ефективної моделі управлінського обліку слід розглядати у двох основних напрямках:

- зовнішні чинники (формування яких викликане зовнішнім середовищем, в якому здійснює господарську діяльність суб'єкт господарювання);
- внутрішні чинники (формування яких залежить від самого суб'єкта господарювання та вони не мають певних обмежень ззовні).

Основними внутрішніми чинниками, що впливають на створення якісної моделі управлінського обліку, є:

1) технологія виробництва - включає в себе сам процес виробництва, технічні засоби, що використовуються у цьому процесі, а також технологічних процесів, які необхідно виконати для виготовлення кінцевого продукту;

2) глобалізація виробництва - масштаби виробництва продукції, розгалуженість структури суб'єкта господарювання, кількість працюючих тощо;

3) організаційно-правова форма господарювання - відіграє досить важливу роль при побудові управлінського обліку затрат за місцями виникнення та центрами відповідальності, крім цього вона впливає на певні економічні показники, а також на формування звітної інформації для потреб внутрішніх користувачів;

4) підбір та навчання персоналу – включає в себе, в першу чергу, можливість керівництва побудувати ефективну модель управлінського обліку на основі власних знань та навичок, крім цього організувати роботу працівників нижчих ланок аж до виконавців;

5) економіко-правове та методичне забезпечення - економічні та правові засади, створені всередині об'єкта господарювання з метою впорядкування облікових, технологічних та інших процесів. Зокрема, до таких чинників можна віднести: стратегію підприємства, наказ про облікову політику, наказ про організацію управлінського обліку, інші внутрішні організаційно-правові документи (накази щодо особового складу, графіки обліку робочого часу, корпоративна книга, корпоративні правила тощо).

До зовнішніх чинників, насамперед слід віднести наступні:

- Конкурентне середовище. Чинник, який безпосередньо впливає на побудову моделі управлінського обліку, адже оцінка конкурентоспроможності може відігравати значну роль на пріоритетах, які ставляться як до обліку, контролю та аналізу затрат, так і до кінцевого їхнього продукту – інформації для прийняття управлінського рішення;
- Розробка та вдосконалення навчальних програм з підготовки фахівців. Даний

чинник доповнює внутрішній щодо підбору та навчання персоналу, проте він носить абсолютно зовнішній характер, адже стосується рівня освіченості та підготовки освітніми закладами облікових працівників, менеджерів всіх ланок управління та простих робітників в економічному, технологічному, обліковому напрямках тощо;

- Теоретико-методологічні розробки в сфері управлінського обліку. Під даним чинником слід розуміти усю сукупність наукових та практичних напрацювань у сфері управлінського обліку та можливість на основі них створити ефективну модель для управління затратами підприємства та прийняття управлінських рішень;

- Економіко-правове та методичне забезпечення. Чинник що включає, економічні та правові засади, створені зовнішніми суб'єктами, в яких функціонує об'єкт господарювання. Зокрема, до таких чинників слід віднести Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положення (стандарт) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові документи, які безпосередньо впливають як на здійснення господарських процесів суб'єкта господарювання в цілому, так і на побудову бухгалтерського та управлінського обліку зокрема.

Основним важелем щодо доцільності розгляду передумов для створення моделі управлінського обліку є те, що в умовах ринкової економіки внутрішнє та зовнішнє середовище функціонування суб'єкта господарювання динамічно змінне. З одного боку - зміна конкурентного середовища, нормативно-правових та регулюючих державних документів, з іншого – постійна зміна потреб користувачів облікової інформації, вдосконалення технологічного процесу виробництва тощо.

Тому при створенні моделі управлінського обліку повинна бути врахована максимальна кількість елементів, визначених чинників для того, щоб створена модель була достатньо комунікабельною та ефективною. З огляду на даний підхід до організації створення системи управлінського обліку керівництво підприємства зможе отримувати якісну, необхідну та вчасну інформацію для прийняття важливих управлінських рішень.

Саме визначення основних передумов створення моделі управлінського обліку повинно знайти відображення у вдосконаленні обліково-організаційних система підприємств, а також у приведенні нормативно-правового забезпечення держави до загальносвітових стандартів та вимог сьогодення. З огляду на зарубіжний досвід, доцільним є об'єднання науково-практичної еліти щодо розробки та впровадження стандартів управлінського обліку, котрі носили б рекомендаційний характер щодо організації, побудови та методичного забезпечення управлінського обліку для різних суб'єктів господарювання.

Література:

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: Навч. посібник. – Д. – К., 2006. – 440 с.
2. Вахрушина М.А. Бухгалтерский управленческий учет. - М.: Омега-Л, 2008.
3. Голов С. Ф. Управлінський облік : Підручник / С. Ф. Голов. – К.: Лібра, 2006. – 704 с.